

גניזה, קאנון, מדרש – ביבליוגרפיה

א. ביבליוגרפיה כללית

(1) על נושא הגניזה

Amitav Ghosh, In an Antique Land, London, Granta Books, 1992 [= אמיטב גוש, בארץ עתיקה, תל-אביב, חרגול, תשס"ו]

• ראו ביבליוגרפיה מקיפה מאת נחם אילן (מצורפת).

(2) על הקאנון והספרות היהודית

Moshe Halbertal, The People of the Book: Canon, Meaning and Authority, Cambridge, Mass, 1997.

Margalit Finkelberg and Guy Stroumsa, Homer, the Bible and Beyond: Literary and Religious Canons in the Ancient World, Leiden, 2003.

(3) על ספרות המדרש

יונה פרנקל, דרכי המדרש והאגדה, גבעתיים, כרכים א-ב, 1991.

יונה פרנקל, מדרש ואגדה, האוניברסיטה הפתוחה, כרכים א-ג, תל-אביב, תשנ"ז.

H. Strack and G. Stemberger, Introduction to the Talmud and Midrash, Edinburgh, 1991.

חומרי מדרשים מן הגניזה

שלמה אהרון ורטהיימר, בתי מדרשות: עשרים וחמשה מדרשי חז"ל על פי כתבי יד מגניזת ירושלים ומצרים עם מבואות, הערות וציורים, ירושלים תש"י – תשי"ג.

לואיס גינצבורג, גנזי שכתר, א, ניו-יורק, תרפ"ח.

צ.מ. רבינוביץ, גנזי מדרש, לצורתם הקדומה של מדרשי חז"ל לפי כתבי יד מן הגניזה, תל-אביב, תשל"ז.

J. Mann, The Bible as Read and Preached in the Ancient Synagogue, 1940 – 1965.

אתרי האינטרנט ומאגרי המידע החשובים בתחום:

(1) פרוייקט פרידברג, אתר אליו מועלים בהדרגה תצלומי קטעי גניזה, ביבליוגרפיה וקטלוגים.

<http://www.genizah.org>

(2) אתר אוסף הגניזה הגדול ביותר, קיימברידג'. <http://www.lib.cam.ac.uk/Taylor-Schechter>

(3) אתר מאגרים, האקדמיה ללשון העברית, ובו תעתיקים מלאים של קטעי גניזה שנתפרסמו.

<http://hebrew-treasures.huji.ac.il>

(4) אתר פרוייקט השו"ת, ובו האוצר הטקסטואלי הרחב ביותר בתחום הספרות המדרשית וספרות קשורות

<http://www.responsa.co.il>

(5) אתר hebrewbooks ובו בין היתר מהדורות חשובות של ספרות המדרש ואוספי מדרשים קטנים מן המאה התשע-עשרה וראשית המאה העשרים. <http://www.hebrewbooks.org>

(6) אתר הפרויקט המשותף פרינסטון – קיימברידג': קישור ישיר למנוע החיפוש

<http://gravitas.princeton.edu/tg/tt>

ב. ביבליוגרפיה ספציפית – מאמרים שידונו או יוצגו בקורס

(1) יהושע גרנט ואבי שמידמן, 'אשר אחד עשה': ששת ימי הבריאה ושישה סדרי שמנה בברכת מזון מפותט ליוסף אבן אביתור, גנזי קדם א, תשס"ה, עמ' 79 ואילך.

(2) מנחם כהנא, 'תפוחי זהב במשכיות כסף: המשנה וסדר סדרה', תרביץ עו, תשס"ז, עמ' 29 – 40.

(3) נ' דנציג, קטלוג של שרידי הלכה ומדרש מגניזת קאהיר באוסף א"נ אדלר שבספריית בית המדרש לרבנים באמריקה, ניו יורק וירושלים תשנ"ח, עמ' ג-לט.

(4) Simon Hopkins, The Discovery of the Cairo Geniza, Bibliophilia Africana : The Jews in Egypt and in Palestine under the Fātimid Caliphs, New York 1970

- (5) פרנקל, אברהם, 'דמותו ההיסטורית של ר' אמנון ממגנצא וגלגוליו של הפיוט 'ונתנה תוקף' באיטליה', באשכנז ובצרפת, ציון סז, תשס"ב, עמ' 125 – 138.
- גירסה אלקטרונית מעודכנת: <http://www.piyut.org.il/articles/557.html>
- (6) ש"ד גויטיין, "חיי אבותינו לאור כתבי הגניזה", תעודה א (תש"ם), עמ' 7-19.
- (7) הוס, מתי, "מחברת שליח הציבור": לשאלת מקורותיה וזיקתה לספרות העברית ההומוארוטית בימי הביניים, תרביץ עב, תשס"ג, עמ' 197 – 244.
- (8) Marc Bregman, 'Midrash Rabbah and the Medieval Collector Mentality', Prooftext 17, 1997, pp. 63 – 79.
- (9) מרק ברגמן, ספרות התנחומא-ילמדנו, עמ' ** - **.
- (10) נ' דנציג, קטלוג של שרידי הלכה ומדרש מגניזת קאהיר באוסף א"נ אדלר שבספריית בית המדרש לרבנים באמריקה, ניו יורק וירושלים תשנ"ח, עמ' נו-סג.
- (11) מרים פרנקל, 'רשימות ספרים מן הגניזה כמקור להיסטוריה חברתית ותרבותית של היהודים באגן הים התיכון, תעודה טו, תשנ"ט, עמ' 333 – 349.
- (12) אלכסנדר שייבר, 'קטעים חדשים מספר תלמודא רבא של יוסף בן יעקב הבבלי', בתוך Genizah Studies, 1981, pp. 3 – 13.
- (13) אלכסנדר שייבר, 'הקדמה ל"ספר חיים" ליוסף בן יעקב הבבלי', בתוך: Genizah Studies, 1981, pp. 60 – 63.
- (13ב) שרגא אברמסון, 'ר' יוסף ראש הסדר', קרית ספר, כו (תש"י), עמ' 72–83.
- (14) מרדכי פרידמן, התנגדות לתפילה ולמנהגי תפילה ארץ-ישראליים בשאלות ותשובות שמן הגניזה (מתשובותיו של ר' יוסף ראש הסדר', בתוך: שולמית אליצור ואחרים, עורכים, כנסת עזרא – ספרות וחיים בבית הכנסת: אסופת מאמרים מוגשת לעזרא פליישר, ירושלים, תשנ"ה, עמ' 69 – 102.
- (15) וורטהיימר, מבוא למדרש חסירות ויתירות, בתוך: בתי מדרשות, ב, עמ' רג – ריט.
- (16) חננאל מאק, מדוע נעלמו ספריו של רבי משה הדרשן, אלפיים 32, עמ' 149 – 176.